

יעקב אביצור

גורלו של ילד

סיפורי-עם מעדות ישראל

הבעש"ט והזקנה שסרגה בשבת

ג.

פעם בא הבעש"ט (הבעל שם-טוב) ז"ל לכפר נידח. נוהג היה הצדיק לנדוד בין הכפרים ומעודד את היהודים הפשוטים, אשר היו טרודים בענייני יום ויום ופרנסתם בדוחק. בהגיעו לשם חיפש בית יהודי שיוכל לנוח בו ולאכול אוכל כשר. כשלא מצא קנה אצל איכר גוי קצת ירקות ופירות, ברך עליהם ואכל. מכאן המשיך הלאה. בהתקרבו לכפר אחד ראה בקצהו, ליד היער, בקתה רעועה מכוסה קש על הגג המשופע. בהתקרבו יותר ראה מעל הבקתה הילת אור שלא מעלמא הדין (שלא מהעולם הזה). יום שישי היה ורצה להיות בבית יהודי ביום הקדוש. ניגש והקיש בדלת, קודם לאט, אח"כ בכוח, עד שנפתחה ויצאה אישה זקנה ושאלה אותו בשפה מגומגמת מה הוא רוצה. לפי השאלה הבין כי יהודיה היא וענה

לה כי רוצה להיות כאן לשבת. אמרה לו להיכנס, וכיבדה אותו בגבינה וחלב - תוצרת העז שליד הבית.

בערב שבת קידש על היין, שר זמירות והזקנה נהנתה לשמוע ולהיות בחברת אדם יהודי יודע תורה. אלמנה גלמודה היתה הרבה שנים.

בבוקר הלך הבעש"ט, לפי הנחיית הזקנה ומצא מעבר ליער מניין יהודים והתפלל עימם. כשחזר מצא את האשה יושבת בבקתה וסורגת. שאל אותה: - מדוע את עובדת בשבת? זו עברה גדולה. למה אינך הולכת להתפלל?

- אינני יודעת קרוא וכתוב - ענתה לו. מה עשה? ישב אצלה ולימדה. לאחר כמה ימים הלך משם והיא יודעת לקרוא.

לאחר זמן רב חזר באותה דרך וחיפש את הזקנה ושאל אנשים היכן גרה. הלך והלך עד שהגיע לאותו כפר נידח והתקרב לבקתה, הרים עיניו אל הגג וראה שאין עוד מעליה אותה הילה זוהרת, כמו שהיה בבואו לראשונה לשם.

בא והקיש על דלתה עד ששמעה ויצאה לקראתו. שמחה לראותו, נכנס, נטל ידיים ואכל ממה שהגישה לו. לאחר הארוחה שאל אותה: - הגידי נא לי, בבקשה, את מתפללת? אמרה - כן.

שאל אותה שוב: - ובשבתות, מה את עושה, האם את סורגת עדיין?

- חס וחלילה! לא סורגת. ניגשת לשכנות ומשוחחת איתן. מדברים על כל מיני דברים, על אנשים ומעשיהם, מרכלים.

שמע הבעש"ט, חשב ואמר אל לבו: - קודם לא ידעה הזקנה קרוא וכתוב, ישבה וסרגה בשבת - אבל השכינה היתה שרויה בבית. עכשיו - לשון הרע בבית. אמר לה: - שמעי בקולי, סבתא! התחילי שוב ותמשיכי לסרוג בשבתות ותישארי בביתך. אל תלכי לשכנות.

חזרה לסרוג בשבתות וחזרה ההילה להאיר את בקתתה הרעועה של האלמנה הבודדה, בכפר הנידח.

רשם יעקב אביצוק מפי אמו, רחל, ז"ל

איציקוביץ רחל, ז"ל, נולדה ב־1887 לאברהם גוטמן הלוי-איליוביץ ואשתו צירל בכפר
קודיישט ליד ואסלוי - רומניה. (ראה ערך קודם ובספר "האילן").
בביתם הפשוט גידלה, יחד עם בעלה, 9 ילדים שחונכו לאהבת העבודה, כבוד לבריות, אהבת
התורה וארץ ישראל.
למרות עבודתה המרובה בבית, שאפילו מים זורמים וחשמל לא היו בו, - הקדישה זמן וסיעה
לנצרכים שונים, אספה תרומות ליתומים ולאלמנות, "הכנסת כלה", מתן בסתר ועוד.
בבית הכנסת היתה קוראת מתוך ה"מחזור" או "צאינה וראינה" באוזני המתפללות שישבו
סביבה.
זכתה להגיע לגיל 75 וראתה כל בניה בארץ, בני בנים ונינים.
נפטרה בכ"ט סיון תשכ"ב והובאה למנוחת עולמים בבית העלמין קרית שאול - סמוך לבעלה
דוד.
באסע"י רשומים מפיה 10 סיפורים, שחלקם הודפסו ב"האילן", "אמר", המקומון "יוזמה"
מס. 51 (7.9.83), "אוצר המעשיות" לראובן נענה ועוד מקומות.